

Preek over Lukas 1:39-56

Een bijzondere gebeurtenis, deze ontmoeting tussen Elisabeth en Maria. De oude Elisabeth....., een wonder dat ze toch zwanger is geworden. En de jonge Maria....., ook een wonder dat zij zwanger is, niet zozeer vanwege haar leeftijd, maar vanwege dat ongelofelijke, dat er geen man aan te pas is gekomen. Ze is zwanger uit de Heilige Geest. Beide zwangerschappen zijn vooraf gegaan door het bezoek van de engel Gabriël. Eerst bij Zacharias, de man van Elisabeth, en een half jaartje later bij Maria. En nu ontmoeten die beide vrouwen elkaar. En dan gebeurt er iets bijzonders. Toen Elisabeth de stem hoorde van Maria sprong het kindje, dat straks Johannes genoemd zal gaan worden, op in haar schoot. En vervuld van de Heilige Geest gaat Elisabeth God loven en prijzen en als antwoord daarop zingt dan Maria de zo bekend geworden 'lofzang van Maria'. Maria begint spontaan God te loven, te prijzen en te aanbidden.

Een bijzondere situatie, maar ook een specifieke situatie. Twee vrouwen die op een bijzondere manier zwanger zijn geraakt. Het kind in de moederschoot dat reageert op de stem van de moeder van Jezus. De vrouwen die spontaan God aanbidden.

Toen ik zo met de preek bezig was vroeg ik me af waar nu de toepassing voor onszelf kan zitten. Waar raakt deze ontmoeting tussen Maria en Elisabeth ons leven nu. Ja, en dan kom ik toch uit bij dat God groot maken in ons lied.

Want hoe gaat dat nu eigenlijk bij ons. Wanneer gaan wij eigenlijk Gods lof zingen? Natuurlijk, we doen dat in de zondagse kerkdiensten. Ons zingen in de dienst ervaren we als het cement tussen de verschillende onderdelen van de kerkdiensten. Zo gaan we er vaak mee om. Tussen het gebed en de schriftlezing wordt er gezongen. En na de preek wordt er gezongen. Aan het begin en het eind van de dienst wordt gezongen. Ook al gebeurt dit op redelijk voorspelbare momenten, ik hoop wel dat ons zingen meer is. Zingen is er niet om de kerkdienst op te leuken, zingen is God groot maken, met Hem in contact komen. En dat gebeurt in de zondagse kerkdienst, maar ook, dat hoop ik tenminste, spontaan in ons leven.

Die spontane lofzang is niet iets wat je kunt forceren. Soms ben je toch helemaal niet in de stemming om tot God te zingen. Hoe kun je dat dan stimuleren en bevorderen in je leven? Daar wil ik graag samen met jullie bij stilstaan.

Het eerste wat ik wil zeggen is dat lofzingen in ons wordt opgewekt door de Heilige Geest. Misschien staan we er niet altijd bij stil, maar iedere gelovige draag als het ware Jezus in zich mee. Bij Maria was dat natuurlijk op een heel bijzondere manier. Zij was zwanger van het kind Jezus. Dat kan Maria alleen zeggen. Maar toch, voor iedere gelovige geldt dat de Geest van Christus in hem of haar woont. En wat er heel vaak gebeurt in een ontmoeting tussen gelovigen is dat de Geest van God in ons reageert op de Geest van God in die ander. Misschien dan niet zoals Johannes die opspringt in de buik van Elisabeth. Maar wel dat er zo iets als een innerlijk fontein van vreugde kan loskomen als reactie op die ander. Heb je ook wel eens meegemaakt dat je gebeden had en daarna dacht: ik moet die eens opbellen of eens opzoeken. En dan kom je daar en dan zegt die ander: hoe is het mogelijk dat je net nu er bent. En dan kan het zo maar vonken van de Geest. Of je komt op een feestje een wildvreemde tegen. Je raakt in gesprek en dan blijkt die ander ook christen te zijn en in eens is daar dan het feest van herkenning. Zo had ik zelf tijdens m'n vakantie in Wenen, dat ik met mijn vrouw op een bankje in het zonnetje een ijsje zat te eten. Naast ons zaten twee Engelssprekende mannen in een gesprek. Al gauw bleek dat het over geestelijke zaken ging. Ik vroeg hen of ze christenen waren. Dat bleek te kloppen. Een van hen was de voorganger van een engelstalige gemeente in Wenen. We hadden een fijn gesprek. Mijn huis-tuin-en-keuken-engels was geen belemmering om een stukje geestelijke herkenning te laten plaatsvinden. Na de vakantie hebben we nog weer mailcontact gehad. Bijzonder, om in een wildvreemde stad broeders en zusters te ontmoeten. Zo kan God ons door ontmoetingen met anderen brengen tot het loven en prijzen van Zijn Naam. Als je iets mag ervaren van het vonken van de Heilige Geest.

De lofzang van Maria ontstaat door een persoonlijk geraakt zijn door God. Het is niet een algemeen verhaal over Gods goedheid en trouw. Iets wat je uit een boekje haalt en dan nazingt. Nee ze is persoonlijk aangeraakt door de Heilige Geest. Ze spreekt ook over God als *mijn* redder. En zie toch wat de Here voor mij heeft gedaan. Echte lofprijzing en echte vreugde over God kun je alleen ervaren en beleven als je ook echt persoonlijk door de Here bent aangeraakt. Als Jezus in je is komen wonen door Zijn Geest en als je er bij stil staat wat Hij allemaal voor jou heeft gedaan. Daarmee begint het denk ik allemaal. Als je het idee hebt dat Jezus een buitenstaander is in je leven, dan zal alles wat ik nu vertel over lofprijzing en aanbidding ook vreemd in je oren klinken. Maar als je Jezus hebt aanvaard als je Verlosser en Heer dan herken je

dit ongetwijfeld. Bij Maria gebeurde dat op een bijzondere manier. Een engel vertelde haar over de komst van Jezus. Daar had Maria natuurlijk over gehoord. Ze wist van Gods beloften uit het Oude Testament: de Messias zal komen. Hij zal omzien naar Zijn volk Israel. Hij zal geboren worden uit het huis van David. Maar hoe dat precies in zijn werk zou gaan was bij haar niet bekend. Maar wat God verteld had in het Oude Testament geloofde ze. En op grond daarvan noemt ze God haar Redder. Wij mogen nu, 2000 jaar later, al veel meer weten dan Maria toen. Omdat dat kindje dat Maria bij zich droeg niet een kindje is gebleven. Voor Maria betekende dat woord Redder waarschijnlijk niet meer dan de redding van het volk Israel, uit de hand van de onderdrukkers. Het volk Israel smachtte naar rust. Wat hebben ze te leiden gehad van vervolging, ballingschap en onderdrukking. Tijdens de geboorte van Jezus was Rome de bezettende macht. Maar de redding die Jezus bracht gaat veel verder. Jezus kwam om de kloof die er tussen God en mens was ontstaan weer op te heffen. Jezus nam al ons kwaad, al onze gebrokenheid mee naar het kruis van Golgotha de dood in. Hij verloste ons. Hij redde ons. God gooide vanuit de hemel een reddingsboei uit door zelf de gedaante van een mens aan te nemen. Hij overwon het kwaad, hij overwon de zonde, hij overwon de dood. En dan niet alleen voor Israel. Alle volken mogen gaan delen in die redding. En wie die reddingsboei gelovig aanpakt wordt een ander mens. Volgens de apostel Paulus wordt je dan een nieuwe schepping. En zulke grote veranderingen zullen ongetwijfeld bewerken dat je Gods lof gaat zingen.

Maar er zijn ook andere dingen waarin je de liefdevolle hand van God ziet. Als je bijvoorbeeld leest in de Bijbel en je leest: Jezus zal het koningschap aanvaarden en alle kwaad zal vernietigd worden. Vooral als het kwaad en de gebrokenheid van ons bestaan dichtbij komt in je leven. Dan kan zo'n tekst je persoonlijk raken en tot blijdschap en aanbidding brengen. Ik weet uit eigen ervaring dat het lied 'Er is een dag waar al wat leeft al lang op wacht' heel dichtbij kan komen. Tijdens het ziekbed en het sterven van mijn moeder heeft dit lied veel voor mij betekend. De beloften van God geven troost en houvast: Ik ga een eind maken aan de gebrokenheid, Jezus komt terug, de dood heeft niet het laatste woord. Alles wat me nu meemaken mogen we zien in dat geweldige eeuwigheidsperspectief. God gaat het waarmaken. Zo kun je God loven prijzen door je tranen heen.

Maar je hoeft, om God te loven en te prijzen, niet altijd in moeite te verkeren. Het kan juist ook zo zijn dat het zingen van de liederen van Gods goedheid je zo raakt dat dankbaarheid en blijdschap je hart vervuld, terwijl alles voor de wind gaat in je leven. Ken je daar ook iets van? Ken je dat persoonlijk geraakt zijn door Gods liefde? Of staat dat ver van je af?

Nu kent iedereen wel eens dat gevoel het een beetje kwijt te zijn. Je zult misschien zeggen dat die lofprijzing er vroeger wel is geweest in je leven en dat het je allemaal erg raakte, maar op het ogenblik raakt het je allemaal niet zo. Je merkt dat die intimiteit tussen God en jou weg is geraakt. En je wilt het wel anders, maar je weet niet goed hoe. En het doet je ook zeer. En als er nu gesproken wordt over geraakt zijn en lofprijzing dan denk je alleen maar: zie je wel ik ben op de één of andere manier helemaal verkeerd bezig. Maar hoe kan het toch anders worden in mijn leven.

Als we kijken naar de lofzang van Maria dan valt op dat ze het wel heeft over haar redder en over Gods trouw en barmhartigheid en wat de redder zal gaan doen in deze wereld. Maar op het moment van haar loflied was Jezus nog niet geboren. Ze begint dus God te loven op grond van wat Hij gedaan heeft, en op grond van wat Hij nog gaat doen. Het werk van Gods genade dat geweest is geeft haar vreugde, maar zij vergroot haar vreugde door te geloven in wat God nog gaat doen. En zo kan het zijn dat we nu die intimiteit met de Here Jezus niet voelen, maar wel gekend hebben. Dan mag je zeggen: Als je in Jezus gelooft dan belooft Hij dat Hij in je blijft werken en je blijft vormen en kneden totdat Hij terugkomt. Hij laat niet los wat hij begon. Dat zeggen we aan het begin van elke kerkdienst. En die belofte geldt ook voor jou. En je kunt God loven en prijzen voor die belofte. Goddank, ik voel misschien nu niet wat ik eerder voelde, maar Hij laat mij niet los. Mijn lofprijzing is niet gebaseerd op mijn gevoel, maar op Uw trouw op Uw belofte: geprezen zij uw naam. En zo kunnen zorgen je hart nu vervullen zodat je haast niet tot zingen kunt komen. Maar kijk dan naar de belofte: Ik zal voor je zorgen, ik omring je van voren en van achteren. Op grond van die belofte kun je God loven en prijzen, ook al zijn er nu nog zorgen. Als verdriet en wanhoop je hart vervullen, dan mag je zien op de belofte van Hem die gezegd heeft: zie ik ben nabij de verbrokenen van hart, ik geef nieuw leven keer op keer en ik maak alle dingen nieuw, ook in jouw leven. Die belofte mag je hoop geven. Misschien voel je je klein en onbelangrijk. Ik schiet te kort en bak er zo weinig van.

Dan is daar de belofte: ik zal de nederigen van hart verhogen. En zij die hoog van de toren blazen vernederen.

Gods belofte maakt dat onze lofzang vaste grond heeft onder de voeten, juist als je zelf die vastheid niet meer kent in je leven. God groot maken door te gedenken wat Hij allemaal gedaan heeft. Wat de lofprijzing in je leven versterkt is het besef dat jij een onderdeel bent, van dat grote verlossingsplan van God waarmee Hij al eeuwen bezig is. Vind je dat niet fascinerend. God is bezig met een gigantisch verlossingsplan. Een plan waar de eerste bladzijden van de bijbel al over spreken. De moeder van het Oude Testament, Eva, mocht het al horen: de satan wint het niet. Z'n kop zal vermorzelt worden. En nu in het midden van de bijbel mag de moeder van het Nieuwe Testament, Maria het horen: Jij zult moeder worden van de Zoon van de Allerhoogste. Hij zal voor eeuwig Koning zijn. En de allerlaatste bladzijde van de bijbel spreekt over de voltooiing van dat reddingsplan: Een nieuwe aarde onder een nieuwe hemel. Het nieuw Jeruzalem. God woont bij de mensen. Daar gaat het naar toe. En in dit gigantische verlossingsplan mogen wij delen. In de eerste plaats door zelf te geloven in Jezus' verlossing. Maar in de tweede plaats worden we in dat plan ingeschakeld. We worden niet verlost om vervolgens te gaan zitten wachten op die nieuwe aarde. We mogen met God mee gaan doen. Zijn Koninkrijk zichtbaar maken. God neemt ons kleine mensen in zijn plannen op. En dat maakt dat grote plan heel persoonlijk, maar niet individueel. Het is terecht dat we over persoonlijk geloof spreken. Maar dat persoonlijke geloof is nooit los te zien van je geloofsgenoten. Maria heeft het over 'van geslacht tot geslacht' en over 'Abraham en zijn geslacht'. Lofprijzen is een gezamenlijk gebeuren. Je viert onder het zingen niet je eigen feestje. Maria en Elisabeth waren met z'n tweeën. Alhoewel, we krijgen de indruk dat hun ongeboren kinderen ten volle betrokken waren. Dan zijn ze dus met z'n viertjes. Natuurlijk is het ook goed mogelijk om in je eentje te zingen. Veel gelovigen nemen tijdens hun stille tijd ook tijd om te zingen. Prachtig. Zelfs als je geen wijs kunt houden is dat prachtig. God ziet je hart aan. Maar God geeft ons broers en zussen met wie we samen mogen zingen. Juist in het gebroken bestaan van vandaag is het belangrijk dat anderen voor ons zingen als het ons even niet lukt. Zo kom je samen voor de troon van de Almachtige. Zowel als je het moeilijk hebt als ook op vreugdevolle momenten als je je blijdschap uitzingt, is het zo prachtig dat anderen met jou de Heer grootmaken.

God gebruikt ons samen zingen om de vonken van de Heilige Geest te laten overspringen. Lofprijzing brengt je dicht bij God. Lofprijzing brengt je dicht bij elkaar. Lofprijzing is een geschenk van God. Een middel wat gelovigen door de eeuwen hebben ingezet om God groot te maken. Bij de doortocht door de Schelfzee zong Mozes met het volk van Gods grote daden. Mirjam nam de tamboerein en danste samen met alle vrouwen uit alle macht. Eeuwen later danste David bij het binnenbrengen van de ark. Zijn vrouw Michal bespote hem. Maar David gaf ten antwoord: voor de Here heb ik gedanst! Deze David heeft ons vele liederen nagelaten. Veel van de psalmen zijn van de hand van David. Vandaag hoorden we van Maria die haar stem verheft om God te eren. Bij de geboorte van Johannes zet zijn vader, die maanden niet heeft kunnen praten, het op een zingen. En straks in de kerstnacht, gaat de hemel open. Een engelenkoor: Ere zij God!

Zo ging het bij de eerste komst van Jezus op aarde. Reken maar dat straks, bij zijn tweede komst al wat leeft zal juichen voor Hem. De schepping barst uit Zijn voegen als de grote Koning zal komen om zijn bruidsgemeente bij zich te nemen. Alles wat krom is, zal recht worden. En wij mogen juichen, misschien wel met de woorden van Maria:

Mijn ziel prijst en looft de Heer, mijn hart juicht om God, mijn redder... Ja, grote dingen heeft de Machtige voor mij gedaan. Heilig is zijn naam.

Amen.